

การพัฒนารูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม
ที่มีผลต่อพฤติกรรมความร่วมมือ สำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา

นายวิโรจน์ วโรตมปราโมทย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1785-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF CHAT PROGRAM MODEL BASED ON DISCUSSION GROUP
TECHNIQUE EFFECTING PARTICIPATION FOR GRADUATE STUDENTS

Mr.Viroj Varodompramote

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio Visual Communications

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2004

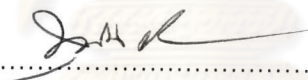
ISBN 974-53-1785-3

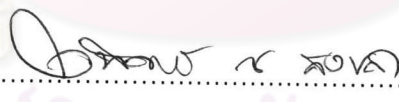
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม
ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม สำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา
โดย นายวิโรจน์ วจิตมปราโมทย์
สาขาวิชา โสวัตศนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิดานันท์ มลิทอง)

วิโรจน์ วโรตมปราโมทย์ : เรื่อง การพัฒนารูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิค
กระบวนการกลุ่มที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม สำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา
(THE DEVELOPMENT OF CHAT PROGRAM MODEL BASED ON DISCUSSION
GROUP TECHNIQUE EFFECTING PARTICIPATION FOR GRADUATE STUDENTS)
อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา, 130 หน้า. ISBN 974-53-1785-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิค
กระบวนการกลุ่มและศึกษาผลของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มที่มีผลต่อ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค
กระบวนการกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนบนเว็บ 2) นิสิตปริญญาโทบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม มีดังนี้ 1) แถบ
วัตถุประสงค์, วัตถุประสงค์, วาระการประชุมและเครื่องมือจับเวลา 2) แถบสีแสดงตำแหน่งและสีแสดงข้อความ
สนทนา 3) ข้อความและสัญลักษณ์เพื่อกระตุ้นความคิดเห็น 4) ปุ่มอ้างอิงข้อความ 5) รูปแสดงอารมณ์
ทางบวก 6) แถบสรุปประเด็น 7) เครื่องมือโหวตหยั่งเสียง 8) การบันทึกการประชุม
2. การศึกษาผลของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ผลปรากฏว่า
โปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชา โสวัตศนศึกษา
ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ใจทิพย์ ณ สงขลา)

4583832027 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD: CHAT ROOM / DISCUSSION TECHNIQUE / PARTICIPATION

VIROJ VARODOMPROMOTE : THE DEVELOPMENT OF CHAT PROGRAM MODEL
BASED ON DISCUSSION GROUP TECHNIQUE EFFECTING PARTICIPATION FOR
GRADUATE STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.JAITIP NA-SONGKHLA,
Ed.D. 130 pp. ISBN: 974-53-1785-3

The purpose of this research were to propose the chat program model based on discussion group technique and to study the effect of chat program model based on discussion group technique to learners' participation behaviors. Two groups of the samples were 1) discussion group technique specialists and web-based instruction specialists 2) student in master degree

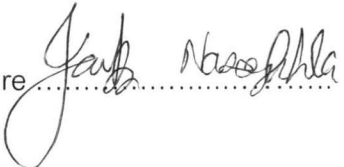
The finding of the study were as the following

1. The chat program model based on discusstion group technique cosisted of 1) an objective bar, meeting agenda, and time setting device 2) position colors menu and colors message 3) message and sign to encourage opinion sharing 4) quote button 5) emoticon 6) summarize bar 7) vote tool 8) meeting recorder
2. The chat program based on the discussion group technique had an effect on learners' participation behaviors.

Department of Curriculum, Instruction, and
Educational Technology

Field of study Audio-Visual Communications
Academic year 2004

Student's signature

Advisor's signature

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางที่สำคัญยิ่งอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์และการดำเนินชีวิต

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม รองศาสตราจารย์ ดร. กิดานันท์ มลิทอง และคณาจารย์สาขาวิชาสัตตศาสตร์ศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัย และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดระยะเวลาการศึกษาที่ผ่านมา

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะคุณ วรรณดาว ศูนย์กลาง, ชัยนันท์ พิกุลไสม รุ่นพี่ศึกษาศาสตร์ ศิลปากร ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ ข้อมูลตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบคุณเพื่อนๆ และพี่ๆ ศิลปากรทุกคนที่เป็นกำลังใจในการเรียนและการทำ วิทยานิพนธ์เสมอมา

ขอบคุณคุณพัชรา เอี่ยมกิจการ, อุทุมพร อินทจักร์ และเพื่อน AV'44 น้องๆ AV' 45, 46, 47 ทุกคน โดยเฉพาะ อนุชา ต้นสายเพชร, พรรณพิมล เพียรรุ่งโรจน์, ดวงรัตน์ อาบใจ, ศณิศา จิโนวัฒน์, ณัญญา เพชรตึง ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว น้องชายและญาติๆ ทุกท่าน ที่คอย เป็นกำลังใจ และคอยสนับสนุนจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
ตัวแปรที่ศึกษา.....	10
เครื่องมือในการวิจัย.....	10
คำจำกัดความในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. การเรียนการสอนบนเว็บ (Web-based Instruction).....	13
1.1 ความหมายของการเรียนการสอนบนเว็บ.....	13
1.2 นวัตกรรมและเทคโนโลยีของการเรียนการสอนบนเว็บ.....	16
1.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอนบนเว็บ.....	25
1.4 วิธีการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ.....	29
1.5 ปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนบนเว็บ.....	35
2. เครื่องข่ายและการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์.....	47
3. โปรแกรมสนทนาออนไลน์ (Chat).....	54
3.1 ความหมายของโปรแกรมสนทนาออนไลน์.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
4. กระบวนการกลุ่ม (Group Discussion).....	58
4.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม.....	58
4.2 ประเภทของกลุ่ม.....	61
4.3 องค์ประกอบที่ทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย.....	65
การวิจัยเชิงพัฒนา.....	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
ตอนที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิค กระบวนการกลุ่ม.....	89
ตอนที่ 2 แสดงผลของการศึกษาผลของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่มีต่อ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการสนทนา.....	94
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผลการวิจัย.....	107
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	109
การนำผลการวิจัยไปใช้.....	109
ข้อควรตระหนักในการนำผลวิจัยไปใช้.....	109
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	109
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	115
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	132

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบลักษณะการจัดการเรียนการสอน.....	32
2	ลักษณะและตัวอย่างการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนบนเว็บ.....	40
3	แสดงการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการสื่อสาร (CMC) ในห้องเรียน.....	49
4	กรอบแนวคิดรูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์.....	82
5	แสดงรูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม.....	83
6	ผลการสังเคราะห์ทฤษฎีเทคนิคกระบวนการกลุ่ม.....	89
7	แสดงคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคกระบวนการกลุ่ม.....	90
8	แสดงรูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคกระบวนการกลุ่ม...91	91
9	แสดงผลการรับรองรูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการกลุ่ม.....	93
10	การศึกษาผลของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ครั้งที่ 1: แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านความถี่ในการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน.....	94
11	แสดงความถี่ในการใช้เครื่องมือโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม.95	95
12	แสดงการปรับแก้เครื่องมือ.....	97
13	การทดสอบภาคสนามรอบที่ 2 : แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมด้านความถี่ในการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน.....	99
14	สรุปรูปแบบของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม.....	100

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างของรูปแบบโปรแกรมสนทนาที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม.....	8
2 กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน : การรวบรวมความคิด การสร้างความรู้ และการโต้ตอบความคิด.....	36
3 แสดงโครงสร้างเครือข่ายของกลุ่มขนาดเล็กของ Emmert และ Donaghy.....	59
4 แสดงขั้นตอนการศึกษาและพัฒนาารูปแบบโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม.....	80
5 แสดงขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าของโปรแกรมสนทนาออนไลน์ที่ใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มที่มีผลต่อพฤติกรรมมีส่วนร่วม.....	84

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย